

Розділ 1

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2021.2\(58\).10-12](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2021.2(58).10-12)

УДК 330.322(477)

Булеца Н.В., Травницька О.М.

ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню особливостей інвестиційної діяльності та методам залучення іноземних інвестицій. Проаналізовано основні напрямки залучення інвестицій. Запропоновано методи стимулювання залучення іноземних інвестицій в економіку України, що сприятиме розширенню діяльності підприємств, а також розширенню виробничих потужностей.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, зовнішньоекономічна діяльність, інвестори, виробничі потужності, дохід, прибуток.

Постановка проблеми. Розвиток української економіки характеризується посиленням невизначеності в інвестиційній діяльності вітчизняних підприємств. У ситуаціях невизначеності необхідно приймати обґрунтовані рішення якомога швидше і точніше. Інвестиційні вкладення у вітчизняну економіку знизились, що особливо це проявилось в умовах кризи 2008 і 2014 років, а також у складних економічних умовах 2019- 2020 рр.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Значний внесок у дослідження проблеми інвестиційного забезпечення економіки належить зарубіжним та вітчизняним науковцям, серед яких: С. Гуткевич, О. Гудзинський, П. Саблук, М. Кісіль, Ю. Нестерчук, Ю. Полякова, О. Підлісна та ін. У працях даних науковців досліджено основні проблеми та наслідки залучення іноземних інвестицій та їх соціально-економічний вплив на економіку.

Формулювання цілей статті. Головною метою даної роботи є вивчення особливостей залучення іноземних інвестицій в Україну в сучасних умовах, визначенні існуючих проблем. залучення інвестиційного капіталу в національну економіку та розробці пропозицій щодо напрямів покращення інвестиційного клімату держави

© Булеца Н.В., к.е.н., доц. кафедри економічної теорії, ДВНЗ «Ужгородський національний університет, e-mail: Nadiya.buletsa@uzhnu.edu.ua
Травницька О.М., аспірант, ДВНЗ «Ужгородський національний університет, e-mail: Olesya.zevdiy.97@icloud.com

Опис основного матеріалу дослідження. Однією з форм інвестиційної діяльності, що здійснюється з метою запровадження науково-технічного прогресу у країні є інноваційна діяльність.

Суб'єкти (інвестори та учасники) інвестиційної діяльності можуть бути фізичними, юридичними особами України та зарубіжних країн, а також держава.

Інвестор самостійно визначає цілі, інструкції, типи та кількості інвестицій, залучення впровадження на договірну базу учасників інвестиційної діяльності, включаючи організацію конкуренції та аукціону.

Це може передбачати інвестиції у фінансові ресурси у формі позик, виданих у порядку, визначеному нормами цінних паперів та позиками.

Інвестори можуть використовувати майно інвестора для виконання своїх зобов'язань. Якщо інше не встановлено українським законодавством, в якості застави приймається лише майно, що належить позичальнику або належить йому під повною владою в галузі управління. Іпотечне майно, яке порушує зобов'язання щодо іпотечного кредиту, може бути продане відповідно до чинного законодавства [4].

Наявність інвестиційних цілей у діях інвесторів є необхідною умовою, яка може включати отримання інвестиційної віддачі та досягнення ще одного сприятливого ефекту від плану інвестора, в чому і полягає інвестиційна потреба. Сприятливий ефект може бути

соціальним, тобто загальним, або може бути важливим лише для одного суб'єкта господарювання (інвестора чи іншої особи). Отже, інвестиційна мета полягає не тільки в інвестуванні у власність, а й у отриманні певного суттєвого результату з меншими витратами, що є економічним характером інвестицій.

Будь-яка особа чи організація прагне досягти стабільності або збільшити своє багатство – це експансивна природа всього, що наділене властивостями соціальної самоорганізації. Люди, компанії та країни прагнуть до відтворення, причому розширене.

Поняття та характер інвестиційної діяльності включає процес вибору та впровадження успішних інвестиційних форм, спрямованих на розвиток та розширення фінансово-економічного потенціалу компанії [2].

Функції інвестицій в економіці країни:

1. Інвестиції створюють умови для зміцнення економіки країни та сприяє розвитку виробничих потужностей підприємств;

2. Залучення інвестицій призводить до збільшення доходів в економіці – це пояснюється тим, що кожна одиниця інвестиції приносить дохід, а з часом цей дохід зростає і примножується.

Цілями інвестиційної діяльності, є:

– зростаючий розвитку виробничо-операційної діяльності;

– наявність необхідної кількості інвестиційних ресурсів для здійснення;

– досягнення очікуваної ліквідності інвестиційної діяльності.

Основні ознаки інвестиційної діяльності мають вияв у її змісті та меті, об'єктах та суб'єктах здійснення.

Інвестиційна діяльність за своїм змістом є складною і включає комплекс різноманітних дій, що іменуються інвестиційним циклом, який складається з таких етапів: передінвестиційна фаза (прийняття рішення про інвестування, визначення джерел інвестування, затвердження джерел інвестування, аналіз інвестиційного проекту); етап інвестування (прийняти об'єкт інвестиції за об'єкт інвестування та вжити необхідних фактичних дій); етап експлуатації (відшкодування інвестором вкладених коштів, отримання прибутку або досягнення певного соціального ефекту). Метою інвестиційної діяльності є отримання прибутку та/або соціального ефекту [3].

Потреби держав в різноманітних товарах або послугах, які виробляються в інших країнах, створює передумову для міжнародного руху

капіталу. При цьому під рухом капіталу розуміється рух в усіх формах, що необхідні для створення цих матеріальних благ.

Отже, в сучасних економічних умовах, вітчизняні підприємства значно зацікавлені в іноземних інвестиціях, тобто в прямому іноземному інвестуванні та виходу з національного виробника на міжнародні ринки. Пряме іноземне інвестування - це вкладення інвесторів, які не є резидентами цієї держави.

Таким чином, значення іноземних інвестицій можна звести до міжнародного поділу капіталу і пошуку та виявлення більш сприятливих вигод від економічної діяльності за кордоном в країні інвестора [2].

В даний час прямі іноземні інвестиції є стабільним джерелом доходу капіталу. Тому доцільно стимулювати залучення прямих іноземних інвестицій на передбачуваність та фінансову стабільність. Розвитку іноземного інвестування сприяли такі чинники, як виникнення міжнародних підприємств, що вільно забезпечують переказ капіталу, транснаціональний простір економічних процесів, розвиток світового фінансового ринку, завдяки чому стрімко зростає значення й цінність іноземних інвестицій. Крім того, слід розглядати стабільність макроекономічних показників розвинених країн, поглиблення процесу міжнародного поділу праці, міжнародного виробництва та науково-технічного співробітництва, а також зародження інтеграційних об'єднань, що посилюють міжнародну кооперацію та співпрацю.

Основними показниками, що формують привабливий інвестиційний клімат є: розвинена інфраструктури, макроекономічна стабільність, податкова політика, сприятлива законодавча база, наявність природних ресурсів, стан фінансового ринку, якість та розподіл робочої сили, валютний ризик, якість державного управління, політична стабільність, захист інтелектуальної власності [1, с.45-49].

Інвестиційний клімат в Україні, на даний момент не є сприятливим для іноземних інвесторів. Існує низка невирішених проблем, які перешкоджають залученню коштів. Крім того вагомою причиною погіршення інвестиційного клімату є нестабільна ситуація на Сході країни.

Отже, для покращення інвестиційного клімату нашої країни в першу чергу необхідно:

- направити максимум зусиль для створення сприятливого середовища ведення бізнесу;

- знизити число документів та актів, які ускладнюють діяльність підприємств та

перешкоджають розвитку малого і середнього бізнесу;

- залишити тільки основні органи державного контролю, організувати надання допомоги від держави для підтримки;

- для підтримки іноземних інвесторів та кредиторів розробити ефективне страхування;

- переглянути законодавство, яке стосується іноземного інвестування, максимально наблизити його до європейського рівня з метою зниження ризиків для іноземних інвесторів;

- подолати економічну та політичну кризу, зменшити випадки хабарництва, розробивши низку законів;

- вирішити конфлікти на Сході країни, шляхом встановлення миру [6].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Для вирішення проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України

необхідно здійснити відповідні заходи, які сприяли б розвитку інвестиційного процесу й сталому економічному зростанню.

Отже, для ефективного соціально-економічного розвитку країни необхідне суттєве поліпшення інвестиційного клімату, яке передбачає запровадження таких заходів: удосконалення державного регулювання; створення необхідних умов для залучення іноземних інвестицій, які позитивно впливають на розвиток галузей та економіки в цілому; захист прав власності іноземних інвесторів та ін. Метою подальших змін є створення сприятливого середовища для бізнесу, розвиток міжнародної торгівлі, а також підвищення ефективності ринку праці. Правильне поєднання інтересів держави, іноземних інвесторів та національних підприємств забезпечить ефективний розвиток економіки країни в цілому.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Браславська О.В. Оцінка виробничого потенціалу підприємств хімічної промисловості з позиції інноваційних можливостей [Електронний ресурс] / О.В. Браславська // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. -2016. –Т. 21, вип. 9. –с. 45-49. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_9_11
2. Валінкевич Н.В. Організаційно-економічна модернізація підприємств харчової промисловості [Текст]: автореф. дис. д.е.н.: 08.00.04 / Валінкевич Н.В.; Нац. Університет харч. технологій. –Київ, 2015.-с.42.
3. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самостійного вивч. дисц. / А.А. Пересада, О.О. Смірнова, О.О. Ляхова. – К.: КНЕУ,2001.
4. Модель Міллера - Орра [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://studme.com.ua/1420101910143/finansy/model_millera_orra.htm.
5. Пепа Т. Потенціал модернізації як базис ефективного соціально-економічного розвитку країни в контурі відтворювальних процесів [Електронний ресурс] / Т. Пепа, Л. Чернюк // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. - 2017. - Вип. 44(1). - с. 42-49. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2017_44\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2017_44(1)_7).
6. Савоніна Н.С. Модернізація виробничої діяльності приладобудівних підприємств [Текст] : автореферат дис. к.е.н. :08.00.04 / Савоніна Н.С.; Приват. ВНЗ "Львів. ун-т бізнесу та права". - Львів, 2017. - 20 с.

REFERENCES

1. Braslavska, O.V. (2016). Otsinka vyrobnychoho potentsialu pidpryyemstv khimichnoyi promyslovosti z pozytsiyi innovatsiynykh mozhlyvostey [Estimation of production potential of chemical industry enterprises from the standpoint of innovation opportunities]. Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomika – Bulletin of Odessa National University. Series: Economics. 21, 9. 45-49. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_9_11 [in Ukrainian].
2. Valinkevich, N.V. (2015). Orhanizatsiyno-ekonomichna modernizatsiya pidpryyemstv kharchovoyi promyslovosti [Organizational and economic modernization of food industry enterprises]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian].
3. Peresada, A.A., Smirnova, O.O. & Liahkhova, O.O. (2001). Investuvannya: Navch.-metod. posibnyk dlya samostiynoho vyvch. dysts. [Investing: Teaching method. manual for self-study. dist.]. KNEU. [in Ukrainian].
4. Model Millera – Orra [Model of Miller – Orr]. (n.d.). Retrieved from: https://studme.com.ua/1420101910143/finansy/model_millera_orra.htm. [in Ukrainian].
5. Pepa, T. (2017). Potentsial modernizatsiyi yak bazys efektyvnoho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krayiny v konturi vidtvoryvalnykh protsesiv [Potential of modernization as a basis for effective socio-economic development of the country in the contour of reproduction processes]. Collection of scientific works of Cherkasy State Technological University. Series: Economic Sciences – Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky. 44 (1), 42-49. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2017_44\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2017_44(1)_7). [in Ukrainian].
6. Savonina, N.S. (2017). Modernizatsiya vyrobnychoyi diyal'nosti prykladobudivnykh pidpryyemstv [Modernization of production activity of instrument-building enterprises]. Extended abstract of candidate's

Отримано 15.07.2021